

NA VIŠKU USTAVNE RAZPRAVE

VSEBINA:

- 2 • USTAVA
- 3 • NAŠI KLIKAJI:
ODBORNIKI
IN PARKINSON
- 4 • ZA USPEŠNO DELO
- 6 • SAJ PLAČUJEM
SAMOPRISPEVEK
- 7 • PISMA BRALCEV
- 8 • KMET IN USTAVA
- 10 • NOVEMBRA NOVI
ODBORI ZRVS
- 11 • PRIZNANJA OF
- 12 • ALI SE GRADNJI
STANOVANJ ZA DELAVCE
ODPIRAJO POTI?
- 14 • VOZNIK IN STRAH
- 15 • MALO ZA RES,
MALO ZA HEC

Za nami je poletje, čas počitnic in ustavna razprava, ki je v tem času le »tela«, je spet vzplamtela. Vsak dan smo priče razpravam o osnutkih ustav v delovnih organizacijah, krajevnih skupnostih, v interesnih skupnostih, v gospodarski zbornici, družbenopolitičnih organizacijah itd.

Najprej pogledimo, kako so pri nas v Sloveniji ustavno razpravo zastavili, saj dober začetek in dobra organizacija akcije često označujeta tudi njen dober konec.

Komaj je bil objavljen osnutek ustave SFRJ, so se začele priprave na ustavno razpravo v Sloveniji. Nekatere občine so v pripravah prednjačile in niti niso čakale na navodila koordinacijskega odbora za spremenjene ustavne razprave pri republiški konferenci SZDL. Razprava pa se je z vso resnostjo začela po seminarju za predsednike in sekretarje občinskih konferenc SZDL in predsednike občinskih sindikalnih svetov, ki ga je v začetku julija organizirala republiška konferenca SZDL. Med počitnicami je razprava, kot smo že povedali, na videz le tlela, vendar so ves ta čas tekale tudi priprave na čas, ko bo mogoča boljša, intenzivnejša razprava. Zato so zdaj, v jesenskem času tako številne in plodne razprave na raznih področjih. Tudi komisije, ki so izdelovale osnutke statuten TOZD in občin so izrabile poletni čas in jih pripravile. Tako smo v tem mesecu že priče posvetovanjem in razpravam o osnutkih teh aktov.

Zdaj pa pogledimo, kakšne so pripombe občanov na osnutke ustav po posameznih problemih.

Družbenoekonomski odnosi so deležni velike pozornosti razpravljalcev. To je razumljivo, saj gre za opredelitve, ki pravzaprav dopolnjujejo in konkretizirajo ustavna dopolnila iz leta 1971, to je tako imenovane delavske amandmaje. Zato v razpravah zasledimo še vedno razmišljanja in pripombe o snovanju TOZD, o pogojih za njihovo ustanovitev, pa o skupnostih TOZD itd. Mnogo je tudi razprav o določilih o osebnem delu. Nekateri menijo, da to ni dovolj natančno opredeljeno. Precej je polemik o ustavni opredelitvi kmetov, obrtnikov, pa o zemljiškem maksimumu in podobno. Tudi o položaju in vlogi bank v naši družbi so spregovorili razpravljalci. Tako na primer ponekod ugotavljajo naj bodo banke vedno bolj instrument ekonomske in ne le fiskalne politike. V razpravah o neraz-

vitih zasledimo pobude o tem, da bi ustavno določili obveznosti republik do manj razvitih območij. Razprave o ustavnem gradivu se povezujejo tudi z razpravami in ocenami sedanjega gospodarskega položaja, z razpravami o izenačevanju pogojev za gospodarjenje, o odgovornosti in o enotnosti jugoslovanskega trga.

Razprave o vlogi in pomenu krajevnih skupnosti v novem ustavnem sistemu so zelo pogoste. V središču pozornosti je financiranje krajevnih skupnosti. Razpravljalci soglašajo s predloženimi rešitvami, hkrati pa opozarjajo na probleme tistih krajevnih skupnosti, kjer ni delovnih organizacij in le majhno število zaposlenih. Pogoste so tudi razprave o vlogi občine v prihodnje, o medobčinskem sodelovanju in o komunalnem sistemu sploh.

S področja družbenopolitičnega sistema je največ razprav in pripomb glede delegatskega in skupščinskega sistema. Takšne razprave so najpogostejše ob razpravah o novih statutih občin. Vse več razpravljalcev se zavzema za enoten zbor združenega dela in ne za več zborov občinskih skupščin. Takšnega mnenja so bili tudi razpravljalci na nedavnem posvetu, ki ga je organizirala skupnost slovenskih občin v Kranju.

Tudi o samoupravnih interesnih skupnostih občani z zanimanjem razpravljajo, vendar so največkrat predmet obravnave zborov posameznih področij, tako na primer na zborih kulturnoprosvetnih delavcev, na zborih zdravstvenih delavcev itd.

Še več je raznih, tudi drobnih pripomb, ki jih dajejo občani tako na sestankih kot v svojih pismih preko sredstev obveščanja, vendar vseh ne moremo naštevati. Ponekod govorijo na primer o himni, pa o referendumu, o poljudnem oziroma premalo poljudnem jeziku ustave, o posameznih izrazih v njej itd.

Kot zanimivost naj omenimo, da sta sindikat in SZDL organizirala tudi razpravo med našimi zdomci v tujini, in sicer v nekaterih krajih, kjer jih živi največ. Razprave med jugoslovanskimi zdomci bodo potekale skupno, ne ločeno po republikah.

Ob koncu naj povemo le še podatek, da je čas, potreben za razpravo o ustavi določen in to do 15. oktobra (že podaljšan). Po tem datumu bo še tekla razprava o statutih občin, interesnih skupnosti in posameznih TOZD.

(S. T.)